

Spelling

Maat

Groep 7
Blok 4

Pit

Proef-
lessen

ThiemeMeulenhoff

Naam

Picto's

Deze opdracht doe je als je tijd hebt.

Deze opdracht doe je alleen.

Deze opdracht doe je samen.

Deze opdracht doe je in een groepje.

Deze opdracht doe je met de hele klas.

Dit is een bewegingsopdracht.

Deze opdracht schrijf je op een blaadje.

Knipstrategie

Luisterstrategie

Onthoudstrategie

Ook-zo-strategie

Regelstrategie

Werkwoord

Blok 4

Doelenkaart

Hoe gaat het?

- ☐ Ik moet het nog leren.
- ☐ Ik moet het nog oefenen.
- ☐ Ik kan het!

Woordpakket 13 Werkwoordspelling

- Ik kan de **verleden tijd** van **zwakke werkwoorden** goed schrijven.
- Ik kan zelf nieuwe **zwakke werkwoorden** bedenken in de **verleden tijd**.

Woordpakket 14 Woorden met ig en lijk

- Ik kan meer woorden met **ig** en **lijk** goed schrijven.
- Ik kan zelf woorden met **ig** en **lijk** bedenken.

Woordpakket 15 Woorden met 's

- Ik kan woorden die beginnen met of eindigen op **'s** goed schrijven.
- Ik kan zelf woorden die beginnen met of eindigen op **'s** bedenken.

Woordpakket 16 Woorden met hoofdletters

- Ik kan woorden met een **hoofdletter** goed schrijven.
- Ik kan zelf woorden met een **hoofdletter** bedenken.

- Ik herhaal de **verleden tijd** van **zwakke werkwoorden**.

woordenboekvorm	pv enk		pv mv	
	→ pv → vt (eerder) zwakke ww	• ik/jij/hij/zij-vorm: ik-vorm + te/de ('t kofschip)	wij/jullie/zij-vorm: ik-vorm + ten/den ('t kofschip)	
	→ vt (eerder) sterke ww	• ik/jij/hij/zij-vorm: klinkerverandering	wij/jullie/zij-vorm: klinkerverandering	

Werkwoorden

vissen

ik/jij/hij/zij vist**te**
wij/jullie/zij vist**ten**

pleiten

ik/jij/hij/zij pleit**te**
wij/jullie/zij pleit**ten**

spelen

ik/jij/hij/zij speel**de**
wij/jullie/zij speel**den**

wieden

ik/jij/hij/zij wiede**de**
wij/jullie/zij wiede**den**

lassen

ik/jij/hij/zij las**te**
wij/jullie/zij las**ten**

zuchten

ik/jij/hij/zij zucht**te**
wij/jullie/zij zucht**ten**

geeuwen

ik/jij/hij/zij geeuw**de**
wij/jullie/zij geeuw**den**

bespieden

ik/jij/hij/zij bespied**de**
wij/jullie/zij bespied**den**

lunchen

ik/jij/hij/zij lunch**te**
wij/jullie/zij lunch**ten**

verwachten

ik/jij/hij/zij verwacht**te**
wij/jullie/zij verwacht**ten**

verven

ik/jij/hij/zij verf**de**
wij/jullie/zij verf**den**

belanden

ik/jij/hij/zij beland**de**
wij/jullie/zij beland**den**

verrekken

ik/jij/hij/zij verrek**te**
wij/jullie/zij verrek**ten**

overnachten

ik/jij/hij/zij overnacht**te**
wij/jullie/zij overnacht**ten**

zweven

ik/jij/hij/zij zweef**de**
wij/jullie/zij zweef**den**

verwonden

ik/jij/hij/zij verwond**de**
wij/jullie/zij verwond**den**

verzwikken

ik/jij/hij/zij verzwik**te**
wij/jullie/zij verzwik**ten**

uitrusten

ik/jij/hij/zij rust**te** uit
wij/jullie/zij rust**ten** uit

peinzen

ik/jij/hij/zij peins**de**
wij/jullie/zij peins**den**

verleiden

ik/jij/hij/zij verleid**de**
wij/jullie/zij verleid**den**

De persoonsvorm verleden tijd van zwakke werkwoorden (herhaling)

De **persoonsvorm** is de vorm van het werkwoord in een zin die bij iets of iemand hoort. In een enkelvoudige zin (= een zin met één persoonsvorm) staan persoonsvorm en onderwerp altijd naast elkaar.

De **persoonsvorm**:

- kan enkelvoud of meervoud zijn;
- staat in de **tegenwoordige tijd** (tt) (nu) of in de **verleden tijd** (vt) (eerder).

Er zijn twee groepen werkwoorden wat de **verleden tijd** betreft:

- zwakke werkwoorden: die schrijf je in de verleden tijd als **ik-vorm + te(n)** of **de(n)**;
- sterke werkwoorden: de persoonsvorm heeft in de verleden tijd een klinkerverandering.

Je kunt bij zwakke werkwoorden vaak horen dat het verleden tijd is: de persoonsvorm eindigt op **te(n)** of **de(n)**.

(tt:) Ik vis – (vt:) jij/hij/zij viste – wij/jij/zij visten

Soms kun je niet goed horen of er **te(n)** of **de(n)** achter de ik-vorm komt in de verleden tijd. Gebruik dan als hulpmiddel **'t kofschip**.

1. Luister naar de woordenboekvorm in je hoofd. Welke klank hoor je voor /un/? Dat is de laatste klank van de stam.
2. Is de laatste klank een medeklinker in **'t kofschip**: dus de klank /t/, /k/, /f/, /s/ of /p/?
Of is het een werkwoord met **ch** ('t kofschip) zoals lachen of juichen?
 - Ja? Je schrijft **ik-vorm + te(n)**
 - Nee? Je schrijft **ik-vorm + de(n)**

woorden-boekvorm	laatste klank stam	wel in 't kofschip → ik-vorm + te(n)	niet in 't kofschip → ik-vorm + de(n)	ik-vorm + ten/den	vt enk	vt mv
.....						
lassen	/s/	X		las + te(n)	laste te	lasten ten
pleiten	/t/	X		pleit + te(n)	pleitte te	pleitten ten
spelen	/l/		X	speel + de(n)	speelde de	speelden den
wieden	/d/		X	wied + de(n)	wiede de	wieden den

woorden-boekvorm	werkwoord met ch	wel in 't kofschip	niet in 't kofschip	ik-vorm + ten/den	vt enk	vt mv
.....						
lunchen	X	X		lunch + te	lunchte te	lunchten ten

Let op!

Eindigt de ik-vorm tegenwoordige tijd op **t** of **d**?
Dan is de verleden tijd dus met **dubbel t** en **dubbel d**!

Voorbeeld:

zuchten → ik-vorm = zucht → zucht**tte(n)**
belanden → ik-vorm = beland → beland**dde(n)**

1

Bekijk samen het woordpakket en de schrijfaanwijzing.

2 Hoort het werkwoord bij 't kofschip?

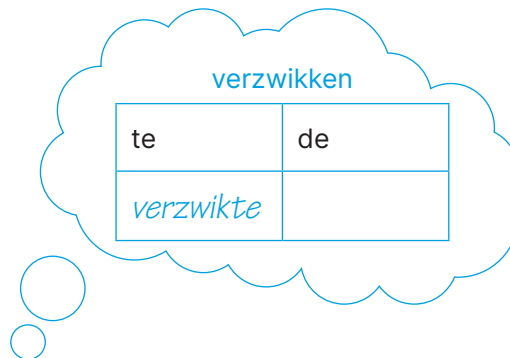
- 1 Leerling 1: zeg een woordenboekvorm uit het woordpakket.
- 2 Leerling 2: hoort het werkwoord bij 't kofschip? Vul het werkwoord dan in onder T K F S C H P. Hoort het werkwoord niet bij 't kofschip? Vul het werkwoord dan in onder NIET.
- 3 Ruil na vijf keer om en herhaal met andere werkwoorden.

T K F S C H P

NIET

3 Schrijf op in het goede rijtje.

- 1 Leerling 1: zeg een woordenboekvorm uit het woordpakket.
- 2 Leerling 2: denk na of het werkwoord bij 't kofschip hoort.
- 3 Vul in het goede rijtje de **verleden tijd** enkelvoud in: onder **te** of **de**.
- 4 Ruil na drie keer om en herhaal met drie andere werkwoorden.

te

de

4

Bedenk vijf zinnen bij het plaatje.

- 1 Zorg dat je het woordpakket niet ziet.
- 2 Bedenk vijf zinnen met de persoonsvorm **verleden tijd** die bij het plaatje passen.
- 3 Vul de zinnen in.

Gebruik de woordenboekvormen: **peinzen** | **vissen** | **lunchen** | **wieden** | **uitrusten**

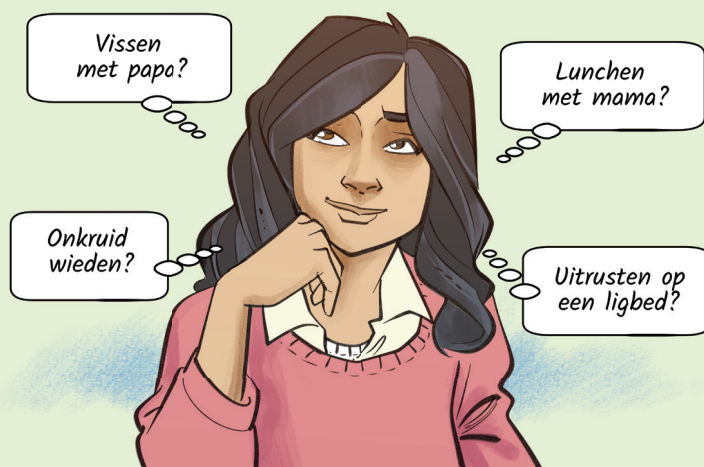
4

5

6

7

8

- Ik oefen de **verleden tijd** van **zwakke werkwoorden**.

Schrijfaanwijzing

Gebruik bij **zwakke werkwoorden** 't **kofschip** om te weten of de **verleden tijd -te(n)** of **-de(n)** krijgt.

Het werkwoord hoort bij 't **kofschip** of is een werkwoord met **ch**.

→ ik-vorm + **-te(n)**: hij verzwikte.

Het werkwoord hoort niet bij 't **kofschip** → ik-vorm + **-de(n)**: zij verwond**den**.

1 Kleur de laatste klank van de stam.

Lees het verhaal en kijk naar de vetgedrukte persoonsvormen.

Vul de woordenboekvorm van het zwakke werkwoord achter de zin in en kleur de laatste klank van de stam.

blauw = zit in 't **kofschip**

rood = zit niet in 't **kofschip**

- Gisteren **viste** ik met mijn vader bij de Maas.
- Ik **verwachtte** dat het saai zou zijn.
- Ik zat op de steiger en **geeuwde**.
- Ik **peinsde**: 'Zou ik beet krijgen?'
- Opeens trok een vis aan mijn hengel en ik **belandde** in het water.
- Ik **verwondde** mijn been.
- Als troost kreeg ik een broodje met vis! Ik **rustte** thuis lekker **uit**.

2 Vul de **verleden tijd** enkelvoud in het goede rijtje in.

- 1 Kijk naar de woordenboekvorm en de laatste klank van de stam.
- 2 Vul de persoonsvorm verleden tijd in het goede rijtje in.

Gebruik deze woordenboekvormen: **lassen** /s/ | **zweven** /v/ | **zuchten** /t/ | **verleiden** /d/ | **verrekken** /k/ | **wieden** /d/ | **spelen** /l/ | **bespieden** /d/ | **verven** /v/ | **verzwikken** /k/ | **pleiten** /t/ | **overnachten** /t/

laatste klank van de stam =
T K F S C H P → te

ik
hij
je
zij
ze
jij

laatste klank van de stam =
niet T K F S C H P → de

hij
ze
jij
ik
ze
je

3 Bedenk een verhaaltje in de **verleden tijd**.

- 1 Gebruik vier werkwoorden uit het woordpakket.
- 2 Vul je verhaaltje in de wij/jullie/zij-vorm in.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

- Ik oefen de **verleden tijd** van **zwakke werkwoorden**.
- Ik bedenk zelf de **verleden tijd** van nieuwe **zwakke werkwoorden**.

1 Vul de **verleden tijd** van het **zwakke werkwoord** in.

- Kijk naar de woordenboekvorm en de laatste klank van de stam. Kijk ook of het een werkwoord met **ch** is.
- Bedenk of het werkwoord bij 't **kofschip** hoort of niet.
wel → te(n); niet → de(n)
- Vul **te**, **ten**, **de** of **den** in. Vul daarna het hele woord in.

spelen: /l/

hij speel

hij

lunchen: ch

jij lunch

jij

geeuwen: /w/

hij geeuw

hij

verven: /v/

wij verf

wij

2 Maak de **verleden tijd** van nieuwe **zwakke werkwoorden**.

- Lees de woordenboekvorm.
- Vul de ik-vorm, de verleden tijd enkelvoud en meervoud naast de woordenboekvorm in.

Het werkwoord hoort bij **T K F S C H P**

woordenboekvorm	ik-vorm	verleden tijd enkelvoud	verleden tijd meervoud
vasten	<i>vast</i>	<i>vastte</i>	<i>vastten</i>
pakken			
boffen			
passen			
snappen			

3 Maak de **verleden tijd** van nieuwe **zwakke werkwoorden**.

- 1 Lees de woordenboekvorm.
- 2 Vul de ik-vorm, de verleden tijd enkelvoud en meervoud naast de woordenboekvorm in.

Het werkwoord hoort NIET bij **T K F S C H P**

woordenboekvorm	ik-vorm	verleden tijd enkelvoud	verleden tijd meervoud
grazen			
draven			
luiden			
schreeuwen			
schrobben			

4 Los het geheimschrift op.

Vul de persoonsvorm **verleden tijd** enkelvoud en meervoud in.
 Let goed op de blauwe letter (de laatste klank van de stam).

☺ = **t** of **d**

Ik zou mij aanpassen. /s/	Ik pas☺e me aan.	Wij pas☺en ons aan.
De koeien grazen. /z/	Zij graas☺e in de wei.	Zij graas☺en in de wei.
Ik zal de plek aanduiden. /d/	Ik duid☺e de plek aan.	Wij duid☺en de plek aan.
Ik zal de bel luiden. /d/	Ik luid☺e de bel.	Wij luid☺en de bel.

Woordpakket 13

Les 4

Dit kan ik nog

- Ik herhaal woorden uit blok 2.

Dit kan ik nu

- Ik kan de **verleden tijd** van **zwakke werkwoorden** nu goed schrijven.
- Ik kan woorden uit blok 2 nog goed schrijven.

Dit kan ik nog

1 Wat staat er onder de vlek?

Vul het woord goed in.

- De namen zijn alfab^{etisch} geordend van a tot z.
- Wat leuk dat er bezoek komt! Wie komt er op vi^{zite}?
- Mijn vriendje geeft me een roos. Hij is erg roman^{tisch}.
- Mijn neef is dokter of chirurg. Hij heeft dus een me^{dicaal} beroep.
- Dit apparaat heeft stroom nodig. Het werkt elek^{trisch}.

2 Maak de zinnen af.

- Lees de zin met de woordenboekvorm en kijk naar het plaatje.
- Vul de goede **persoonsvorm** in en vul het woord van het plaatje in.

(worden) je slaperig van
de zon op het ...?

..... je slaperig van
de zon op
het?

Straks (verraden) de ...
hoe zenuwachtig hij is.

Straks
de hoe
zenuwachtig hij is.

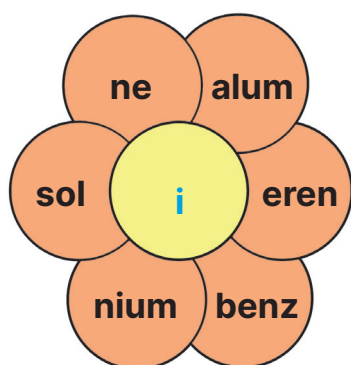
Vandaag (rijden) hij naar Frankrijk
en neemt de twee ... mee.

Vandaag hij
naar Frankrijk en neemt de twee
..... mee.

3

Haal woorden uit de bloemen.

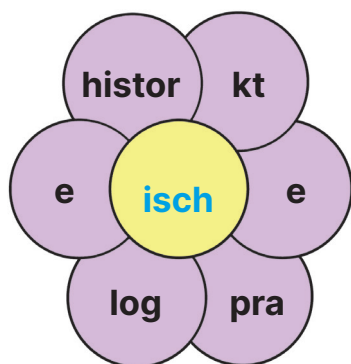
Gebruik steeds het hart en twee blaadjes. Vul de woorden in de goede zin in.

Deze kist is niet van lood, maar van

De tank is bijna leeg, dus moet er in.

Als je zuinig bent met energie, moet je je
huis

Het centrum is gebouwd in de
achttiende eeuw.

Een hoed is niet met deze harde wind.

Als het licht uitvalt, is daar een verklaring
voor.

Dit kan ik nu

Zo schrijf ik het goed

! ?

✓ x

- 1 ☐ ☐
- 2 ☐ ☐
- 3 ☐ ☐
- 4 ☐ ☐
- 5 ☐ ☐
- 6 ☐ ☐
- 7 ☐ ☐
- 8 ☐ ☐
- 9 ☐ ☐
- 10 ☐ ☐

- ☐ ☐
- ☐ ☐
- ☐ ☐
- ☐ ☐
- ☐ ☐
- ☐ ☐
- ☐ ☐
- ☐ ☐
- ☐ ☐
- ☐ ☐

Woorden uit blok 2

! ?

✓ x

- 1 ☐ ☐
- 2 ☐ ☐
- 3 ☐ ☐
- 4 ☐ ☐
- 5 ☐ ☐

- ☐ ☐
- ☐ ☐
- ☐ ☐
- ☐ ☐
- ☐ ☐

Handwriting practice lines on a white background, consisting of 20 horizontal dotted lines.

- Kies uit:** vissen | verwonden | zweven | uitrusten | lunchen | spelen | bespieden | wieden |
geeuwen | verzwikken

2

Vakken vullen.

Wat heb je nodig?

- stoepkrijt
- steentje (voor elke speler)

vt ev met te	vt mv met ten	vt ev met de	vt mv met den
---------------------	----------------------	---------------------	----------------------

Iris
Jonas
Abdul

↑
ongeveer drie meter
↓

- 1 Teken met stoepkrijt vier grote vakken naast elkaar op het schoolplein.
Schrijf daarin: **vt ev met te**, **vt mv met ten**, **vt ev met de** en **vt mv met den**.
Schrijf naast de vakken jullie namen, onder elkaar.
- 2 Trek een startlijn met stoepkrijt en ga erachter staan.
- 3 Kies een spelleider die woordpakket 13 bij zich heeft.
- 4 De spelleider kiest een werkwoord uit woordpakket 13 en zegt de ik- of wij/jullie/zij-vorm tegenwoordige tijd.
- 5 De eerste speler maakt er verleden tijd van en probeert zijn steentje te gooien in het vak dat bij die vorm van het werkwoord hoort.
- 6 Ligt het steentje in het goede vak?
- 7 Dan schrijft de speler de verleden tijd van dat werkwoord in het vak.
De spelleider kijkt na.
Goed geschreven? De speler krijgt een punt achter zijn naam. Dan is de volgende aan de beurt.
Ligt het steentje niet in het goede vak, dan is de volgende ook aan de beurt.
De volgende speler krijgt van de spelleider weer een nieuwe ik- of wij/jullie/zij-vorm tegenwoordige tijd en maakt er verleden tijd van.
- 8 Ga zo door tot iemand vijf punten heeft.
Dat is de winnaar!

- Ik leer meer woorden schrijven met **ig** en **lijk**.

Ook-zo-woorden

gezell**ig**
verdriet**ig**
afkomst**ig**
wantrouw**ig**
dromer**ig**

bui**ig**
lawaa**iig**
de afwez**ig**heid
de ve**il**igheid
de moo**i**gheid

missel**ijk**
mense**lijk**
werkel**ijk**
begrijp**elijk**
verantwoorde**lijk**

de vro**lijk**heid
de moei**lijk**heid
de duidel**ijk**heid
de werkel**ijk**heid
de mogel**ijk**heid

Schrijf het ook-zo-stukje altijd hetzelfde.

ig/lijk

- 1 Luister naar het woord in je hoofd.
- 2 Knip het woord in je hoofd in klankgroepen.
- 3 Hoor je **/ug/** zonder klemtoon aan het eind van een klankgroep? Schrijf dan **ig**.
Hoor je **/luk/** zonder klemtoon? Schrijf dan **lijk**.
ig en **lijk** zijn ook-zo-stukjes.
Je schrijft ze altijd hetzelfde.
- 4 Lees nog een keer na of je het woord goed geschreven hebt.

Voorbeeld:

Je hoort /wan-trou-wug/,
je schrijft wantrouw**ig**.

trouw
wan **ig**

Je hoort /mi-su-luk/,
je schrijft missel**ijk**.

mis
se **lijk**

1 Bekijk samen het woordpakket en de schrijfaanwijzing.

2 Vul de woorden in het goede rijtje in.

- 1 Leerling 1: noem door elkaar acht woorden uit het woordpakket.
- 2 Leerling 2: zorg dat je het woordpakket niet ziet. Zet de woorden in het goede rijtje.
- 3 Ruil om. Doe hetzelfde met acht andere woorden.
- 4 Kijk samen na en verbeter.

(e)lijk

(e)lijkheid

(er)ig

igheid

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

3 Maak de woorden.

- 1 Lees allebei wat er staat in het eerste rijtje.
- 2 Leerling 1: maak elk woord in het eerste rijtje af met **ig** of **(e)lijk**.
- 3 Allebei: vul het woord in.
- 4 Ruil om en doe hetzelfde met het tweede rijtje.
- 5 Kijk samen na en verbeter.
Let op: soms komt de letterzetter.

bui_

afkomst_

mens_

werk_

verdriet_

lawaai_

vro_heid

moei_heid

gezel_

mis_

- 1 Lees de woorden met de vraagtekens. Vul de woorden goed in.

Let op: soms gaat het om een samenstelling. Die moet je dus eerst in twee losse woorden knippen. Dan weet je hoe je het tweede woord moet schrijven!

- 2 Zet een streep onder de klankgroep die de klemtoon krijgt.

? = **luk** of **lijk**

? = **ug** of **ig**

haarp?		dromer?	
begrijpe?		heuvelr?	
auto-onge?		afkomst?	
verantwoorde?		vliegensvl?	

- Ik oefen meer woorden met **ig** en **lijk**.

Schrijfaanwijzing

Hoor je **/ug/** zonder klemtoon aan het eind van een klankgroep?
Schrijf dan **ig**.
Hoor je **/luk/** zonder klemtoon?
Schrijf dan **lijk**.

1 Lees de woorden.

Zet een streep onder de klemtoon. Schrijf het woord bij de goede stemtrap.

Kies uit: dromerig | duidelijkheid | afkomstig | moeilijkheid | vrolijkheid | wantrouwig | werkelijkheid | mogelijkheid

Three sets of handwriting practice lines. Each set consists of a solid top line, a dashed middle line, and a solid bottom line. The first two sets have a red step-like line indicating the placement of the klemtoon (stress) mark. The third set has a red line indicating the placement of the klemtoon mark.

2 Lees de zinnen in geheimschrift.

Welk woord staat er? Vul het in.

☼ = (e)lijk

♥ = ig

- Wie is verantwoord☼ voor deze rommel?
- De hekken staan er voor de veil♥heid.
- Een vergissing is mens☼.
- Door zijn afwez♥heid miste hij de kans van zijn leven.
- Ik vind zijn reactie heel begrijp☼.
- Waarom ben je zo verdriet♥?

3 Zoek zes woorden met **ig** of **lijk** in de puzzel.

- 1 Volg de pijlen vanaf een gekleurd vakje.
- 2 Vul de woorden in. Kies ze zo lang mogelijk.

d→	u→	i→	d→	e→	l→	?→	k↓	m→	e↓	a→	n→	t→	r→	o→	u→	w→	?↓
↓i	←e	←o	←m	←d	←i	←e	←h	o↑	r↓	w↑	↓k	←?	←l	←o	←r	←v	←g
l→	?→	k→	h→	e→	i→	d→	d→	r↑	?→	g↑	h→	e→	i→	d→	v→	e→	r↓
d	←i	←e	←h	←g	←?	←z	←e	←w	←f	←a	←g	←?	←t	←e	←i	←r	←d

1	4
2	5
3	6

Woordpakket 14

Les 3

Woorden met ig en lijk

- Ik oefen meer woorden met **ig** en **lijk**.
- Ik bedenk zelf nieuwe woorden met **ig** en **lijk**.

1 Lees de zinnen en kijk naar het plaatje.

Hoe kun je hetzelfde anders zeggen? Kijk naar het vetgedrukte woord. Leg een blaadje over de woorden en vul ze in. Niet spieken.

Kies uit: misselijk | gezellig | mooiigheid | werkelijk | buiig | lawaaiig

1 Vandaag zijn er de hele dag buien .	Vandaag is het weer.
2 We hebben het leuk samen.	We hebben het samen.
3 Het is hier rumoerig .	Het is hier
4 Ik voel me niet lekker en ik moet spugen.	Ik ben
5 Die strikken zijn voor de sier .	Die strikken zijn voor de
6 Het is echt waar!	Het is waar!

2 Maak zeven nieuwe woorden met ig en lijk.

Wat past op de puntjes: **ig** of **lijk**? Schrijf de woorden in het goede rijtje

Kies uit: hofte... | overmoed ... | le...erd | aanwezig...

Voorbeeld: aardig – aard**ig**heid
eer**lijk** – eer**lijk**heid

ig

.....

.....

.....

lijk

.....

.....

.....

igheid

.....

.....

.....

lijkheid

.....

.....

.....

3

Maak zelf een geheimschrift.

- 1 Kies zes nieuwe woorden uit opdracht 2.
- 2 Vul met elk woord een zin in potlood in.
- 3 Gum de ook-zo-stukjes **ig** en **lijk** uit. Vul daarvoor in de plaats een zelfbedacht teken in.
- 4 Laat je geheimschrift oplossen door een klasgenoot.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Woordpakket 14

Les 4

Dit kan ik nog

- Ik herhaal woorden uit blok 2.

Dit kan ik nu

- Ik kan meer woorden met **ig** en **lijk** nu goed schrijven.
- Ik kan woorden uit blok 2 nog goed schrijven.

Dit kan ik nog

1 Kies de goede persoonsvorm.

Vul de **persoonsvorm** in.

Houd/Houdt	1		je van grappen maken?
Verspreid/Verspreidt	2		je broer kranten in de wijk?
Braad/Braadt	3		je wel eens vlees?
Verbied/Verbiedt	4		je moeder je wel eens iets?

2 Zoek zes woorden waarin je /ie/ hoort en **i** schrijft.

Vul het nummer (en het woord) in voor de zin die erbij past.

..... : licht soort metaal

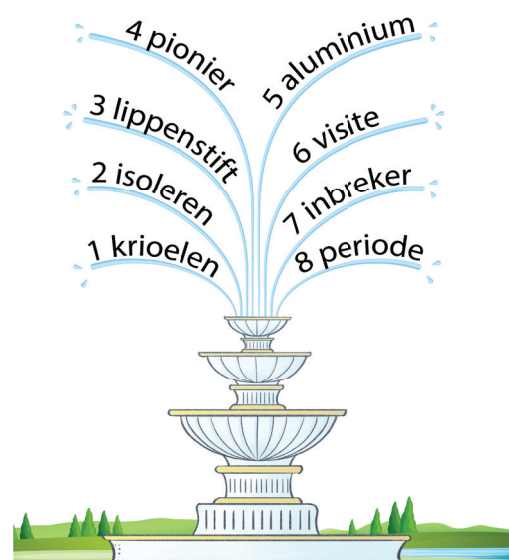
..... : 1) iemand of iets apart houden
2) iets bedekken zodat er geen warmte, kou of geluid door kan

..... : door elkaar bewegen

..... : iemand die als eerste iets moeilijks of gevaarlijks doet

..... : 1) bezoek dat je aflegt
2) mensen die op bezoek komen

..... : een bepaalde hoeveelheid tijd

3 Welk woord heeft ermee te maken?

Kijk naar het vetgedrukte woord. Vul het woord in.

k*mi* 1 Een **komiek** is altijd

d*fsta*n 2 Het meervoud van **diefstal** is

te*ni* 3 Als je veel van **techniek** weet, dan ben je

treinsta*n 4 Je stapt op de **trein** in het

Dit kan ik nu

Zo schrijf ik het goed

! ?

✓ x

- 1 ☐ ☐
- 2 ☐ ☐
- 3 ☐ ☐
- 4 ☐ ☐
- 5 ☐ ☐
- 6 ☐ ☐
- 7 ☐ ☐
- 8 ☐ ☐
- 9 ☐ ☐
- 10 ☐ ☐

- ☐ ☐
- ☐ ☐
- ☐ ☐
- ☐ ☐
- ☐ ☐
- ☐ ☐
- ☐ ☐
- ☐ ☐
- ☐ ☐
- ☐ ☐

Woorden uit blok 2

! ?

✓ x

- 1 ☐ ☐
- 2 ☐ ☐
- 3 ☐ ☐
- 4 ☐ ☐
- 5 ☐ ☐

- ☐ ☐
- ☐ ☐
- ☐ ☐
- ☐ ☐
- ☐ ☐

2

Vang de bal en zeg een woord.**Wat heb je nodig?**

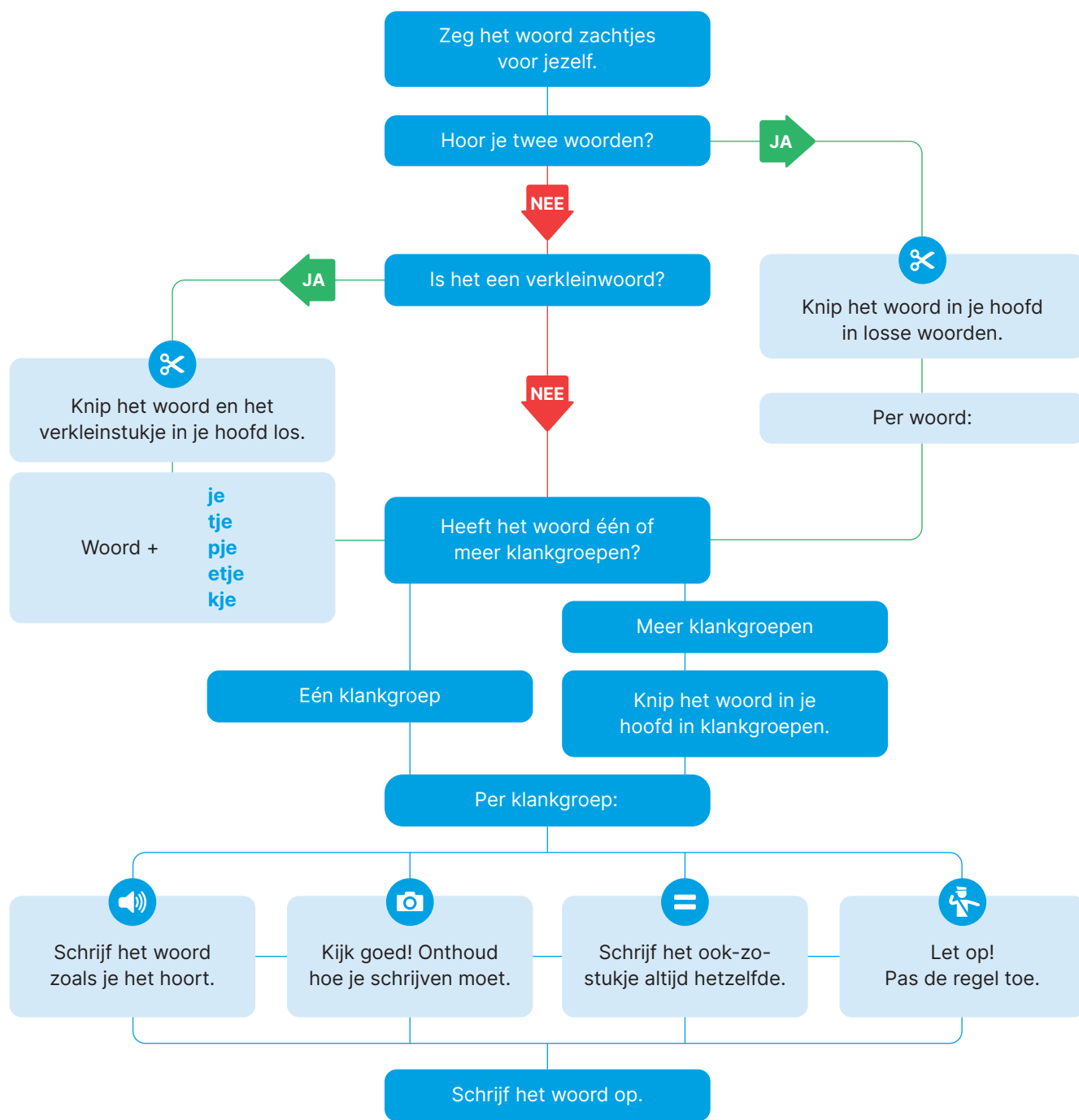
- een bal

- 1 Ga in een kring staan.
- 2 Iedereen in de kring bedenkt woorden met **ig** of **lijk**.
Het mogen ook woorden zijn met **igheid** of **lijkheid**.
- 3 Wie de bal heeft, is de gooier.
De gooier gooit de bal naar een klasgenootje.
En roept: 'Een woord met ... **ig**!'
Of: 'Een woord met ... **lijk**!'
- 4 De vanger noemt een woord met **ig** of **lijk** dat nog niet genoemd is.
Weet je geen woord (meer) of is het fout? Dan ben je af.
- 5 Daarna gooit de vanger de bal naar iemand anders.
Wie het langst overblijft, heeft gewonnen!

Een woord
met ... -ig!

Schrijfaanwijzing

Kijk na.

Woorden met au, auw, ou en ouw

Bedenk of je het woord schrijft met **au(w)** of **ou(w)**.
Dat kun je niet horen, dat moet je onthouden.

Je schrijft **au**tobus.
Je schrijft flatgeb**ouw**.

← Meer uitleg vind je bij woordpakket 2 in les 1.

Woorden waarin ik /t/ hoor en th schrijf

Bedenk of je het woord schrijft met **t** of **th**.
Dat kun je niet horen, dat moet je onthouden.

Je schrijft **th**eedoek.
Je schrijft mara**th**on.

← Meer uitleg vind je bij woordpakket 3 in les 1.

Woorden die eindigen op b

Hoor je een **/p/** aan het eind van het woord? Maak het woord langer.

Hoor je in het lange woord een **/b/**?

Schrijf dan een **b**.

Schub: je hoort **/p/** aan het einde. Maak het woord langer: schubben. Je hoort **/b/** in het lange woord, dus je schrijft: schub**b**.

Soms kun je een woord niet langer maken.
Onthoud dan hoe je het woord schrijft.

Je schrijft keba**b**.

← Meer uitleg vind je bij woordpakket 4 in les 1.

Woorden waarin ik /ie/ hoor en i schrijf

Bedenk of je het woord schrijft met **ie** of **i**.
Dat kun je niet horen, dat moet je onthouden.

Je schrijft **di**rigent.
Je schrijft schorpi**o**en.

← Meer uitleg vind je bij woordpakket 6 in les 1.

Woorden die eindigen op isch(e)

Hoor je **/ies/** of **/iesu/** zonder klemtoon aan het eind van een bijvoeglijk naamwoord?
Schrijf dan **isch** of **ische**.

Je hoort **/meedies/**, je schrijft med**isch**.
Je hoort **/histooriesu/**, je schrijft histor**ische**.

← Meer uitleg vind je bij woordpakket 7 in les 1.

Woorden met de letterzetter en letterrover

Hoor je een korte klank aan het eind van een klankgroep? De **letterzetter** zet een extra letter (medeklinker).

Terras: aan het eind van de eerste klankgroep hoor je de korte klank /e/. Je schrijft terr**as**.

Hoor je een lange klank aan het eind van een klankgroep? De **letterrover** neemt een letter (klinker) weg.

Vervelen: aan het eind van de tweede klankgroep hoor je de lange klank /ee/. Je schrijft verv**el**en.

← Meer uitleg vind je bij woordpakket 8 in les 1.

Woorden waarin ik /s/ hoor en c schrijf

Bedenk of je het woord schrijft met **s** of **c**.
Dat kun je niet horen, dat moet je onthouden.

Je schrijft cer**em**onie.
Je schrijft luc**if**er.

← Meer uitleg vind je bij woordpakket 10 in les 1.

Woorden waarin ik /k/ hoor en c schrijf

Bedenk of je het woord schrijft met **k** of **c**.
Dat kun je niet horen, dat moet je onthouden.

Je schrijft conf**l**ict.
Je schrijft direct**o**ur.

← Meer uitleg vind je bij woordpakket 11 in les 1.

Verkleinwoorden die eindigen op a, o, e en u

verkleinwoord = woord + verkleinstukje
Schrijf eerst het woord op. Schrijf er dan het verkleinstukje **tje** achter.
Bij woorden die eindigen op **a**, **e**, **o** of **u**, schrijf je voor **tje** een extra klinker.

auto + **tje**: autoot**je**
paraplu + **tje**: paraplu**utje**

← Meer uitleg vind je bij woordpakket 12 in les 1.

Woorden met ig en ijk

Hoor je /**ug**/ zonder klemtoon aan het eind van een klankgroep? Schrijf dan **ig**.
Hoor je /**luk**/ zonder klemtoon?
Schrijf dan **lijk**.

Je hoort /wan-trou-**wug**/, je schrijft wantrouw**ig**.
Je hoort /mi-su-**luk**/, je schrijft missel**lijk**.

← Meer uitleg vind je bij woordpakket 14 in les 1.

Woorden met 's

Bedenk of je het woord schrijft met ' (**apostrof**).
Dat kun je niet horen, dat moet je onthouden.
De apostrof staat op de plek waar één of meer letters van het woord zijn weggelaten.
Eindigt een woord in het enkelvoud op **a, i, o, of u**?
Dan schrijf je in het meervoud '**s**.

Je schrijft '**s** middags.

Bikini's: het enkelvoud is bikini. Dat eindigt op **i**. Schrijf in het meervoud '**s**: bikini'**s**.

← Meer uitleg vind je bij woordpakket 15 in les 1.

Woorden met hoofdletters

Schrijf een **hoofdletter** bij:

- het eerste woord in een zin.
- namen van mensen, dieren, dingen, landen, provincies, plaatsen, straten, bergen, rivieren, meren, zeeën, planeten, bevolkingsgroepen, talen, wezens of dingen die heilig zijn en feestdagen.

Je schrijft:

De baas van restaurant **Z**eezicht aan de **S**trandweg in **S**cheveningen heet meneer **D**e **K**orte.

← Meer uitleg vind je bij woordpakket 16 in les 1.

Werkwoordschema

DE WOORDENBOEKVORM

= de vorm van het werkwoord die in het woordenboek staat.
Wordt geschreven volgens de gewone schrijfaanwijzingen.

START

Werkwoord?

Het is in de zin een persoonsvorm, deelwoord of het hele werkwoord.

NEE

JA

Zelfstandig naamwoord?

Je kunt het vervangen door een ander zelfstandig naamwoord:
het **vergroten** van de foto → het lijstje / papier van de foto

NEE

Bijvoeglijk naamwoord?

Je kunt het vervangen door een ander bijvoeglijk naamwoord!
de **vergrote** foto → de mooie / leuke foto
het **lachende** kind
het lieve / leuke kind

JA

JA

Schrijf het **zelfstandig naamwoord** volgens de gewone schrijfaanwijzingen.

Schrijf het **bijvoeglijk naamwoord** hetzelfde als het voltooid deelwoord:
• op **en**
• op **t** of **d (+ e)** →
Voltooid deelwoord + **e**? Schrijf het bijvoeglijk naamwoord volgens de gewone schrijfaanwijzingen.
vergroet + e → **vergrote**
bezet + e → **bezette**

1 Persoonsvorm?

- 1 Maak de zin **vragend**. Het werkwoord **vooraan** is de pv.
- 2 Verander de tijd (in **tt** of **vt**). Het werkwoord dat **meeverandert**, is de pv.
- 3 Verander het onderwerp van **enkelvoud naar meervoud of andersom**. Het werkwoord dat **meeverandert**, is de pv.

JA

NEE

2 Voltooid deelwoord?

Een voltooid deelwoord begint meestal met **ge**. Het hoort bij een persoonsvorm van **hebben, zijn** of **worden**. Het kan op de puntjes ingevuld worden:
Ik heb/ben/word (iets) ...

JA

Je schrijft het voltooid deelwoord met **t/d** of **en** aan het eind.

Hoor je /t/ aan het eind? Maak het voltooid deelwoord langer. Hoor je /d/, schrijf het voltooid deelwoord met **d**.
Twijfel je? Gebruik dan als hulpmiddel '**t kofschip**'.

NEE

3 Tegenwoordig deelwoord?

Het tegenwoordig deelwoord vervangt een bijzin met **terwijl**:
Terwijl ze lachte → **lachend**

JA

Schrijf het tegenwoordig deelwoord als de woordenboekvorm + **d**.
Lachend keek ze hem aan.

NEE

4 Hele werkwoord?

Het hele werkwoord kan op de puntjes ingevuld worden:
Ik kan/zal (iets) ...

JA

Schrijf het hele werkwoord als de woordenboekvorm.
Na **te** en **aan het** volgt altijd het hele werkwoord.

Enkelvoud?

Onderwerp enkelvoud? → persoonsvorm enkelvoud!

Let op! Soms lijkt het onderwerp meervoud, maar is het enkelvoud:

een aantal

de groep

De **gebiedende wijs** heeft geen onderwerp. Schrijf de gebiedende wijs als de **ik-vorm**.

Schenk mij ook alsjeblieft wat in.

Antwoord mij meteen!

JA

Tegenwoordige tijd?

Je kunt er **nu** bij denken.

NEE

Verleden tijd?

Je kunt er **eerder** bij denken.

Let op! Bij een persoonsvorm + voltooid deelwoord kun je er ook **eerder** bij denken. De persoonsvorm kan toch tegenwoordige tijd zijn.

Het is gebeurd.

Het heeft geregend.

JA

Meervoud?

Onderwerp meervoud? → persoonsvorm meervoud!

JA

Zwak werkwoord?

Een zwak werkwoord krijgt in de verleden tijd **te(n)** of **de(n)** achter de ik-vorm.

JA

Sterk werkwoord?

Een sterk werkwoord is eigen-wijs! Die klinkers veranderen in de verleden tijd.

JA

JA

ik ... → ik-vorm

jij ... → ik-vorm + **t**

→ achter de pv: geen t!

hij/zij ... → ik-vorm + **t**

ik red

jij (je) red**t** – red jij/je

hij/zij red**t**

wij/jullie/zij ... → woordenboekvorm
wij/jullie/zij redd**en**

Verleden tijd enkelvoud

ik/jij/hij/zij ... → ik-vorm + **te** / **de**

ik/jij/hij/zij wacht**te**, antwoord**d**e

Verleden tijd meervoud

wij/jullie/zij ... → ik-vorm + **ten** / **den**

wij/jullie/zij wacht**ten**, antwoord**d**en

Let op!

Twijfel je tussen **te(n)** of **de(n)**? Gebruik dan **'t kofschip** als hulpmiddel. Eindigt de woordenboekvorm op **ten** of **den**? Dan is de verleden tijd dus met dubbel **t** en dubbel **d**!

Schrijf de persoonsvorm verleden tijd van het sterke werkwoord volgens de gewone schrijfaanwijzingen.

Let op!

Hoor je in het meervoud /d/? Schrijf het enkelvoud dan ook met **d**.

wij gleden → ik gleed

DE IK-VORM

De **ik-vorm** = de geschreven stam tegenwoordige tijd

Hak /un/ af van het werkwoord zoals je het hoort. Schrijf de stam op volgens de gewone schrijfaanwijzingen:

v aan het eind → **f**

z aan het eind → **s**

ks aan het eind → **x**

/leevun/ → ik-vorm = leef

/reizun/ → ik-vorm = reis

/miksen/ → ik-vorm = mix

'T KOFCHIP

1. Luister naar de woordenboekvorm in je hoofd. Welke klank hoor je voor /un/? Dat is de laatste klank van de stam.

2. Is de laatste klank een medeklinker in '**t kofschip**: dus de klank /t/, /k/, /f/, /s/ of /p/? Of is het een werkwoord met **ch** ('t kofschip) zoals lachen of juiche(n)?

• **Ja?** Je schrijft

– de verleden tijd **ik-vorm + te(n)**

– voltooid deelwoord op **t**.

• **Nee?** Je schrijft

– de verleden tijd **ik-vorm + de(n)**

– voltooid deelwoord op **d**.

leven → /leevu(n)/ → /v/ niet in 't kofschip → vt: leefde(n) – volt dlw: geleefd

reizen → /reizun/ → /z/ niet in 't kofschip → vt: reisde(n) – volt dlw: gereisd

mixen → /miksen/ → /s/ wel in 't kofschip → vt: mixte(n) – volt dlw: gemixt

De persoonsvorm tegenwoordige tijd (herhaling)

Schrijfaanwijzingen persoonsvorm tegenwoordige tijd enkelvoud (pv tt ev)

Kijk altijd eerst naar de **stam**: de woordenboekvorm zoals je hem hoort zonder /un/. Van de stam maak je de **ik-vorm** volgens de gewone schrijfaanwijzingen.

De persoonsvorm **jij-vorm** en de **hij/zij-vorm tegenwoordige tijd** schrijf je als de **ik-vorm + t**.

		persoonsvorm tegenwoordige tijd enkelvoud (pv tt ev)		
woordenboekvorm	stam	ik-vorm	jij-vorm	hij/zij-vorm
worden	/word <u>u</u> n/	ik word	jij word t	hij/zij word t

Schrijfaanwijzing persoonsvorm tegenwoordige tijd meervoud (pv tt mv)

De persoonsvorm **wij/jullie/zij-vorm tegenwoordige tijd** schrijf je als de woordenboekvorm.

persoonsvorm tegenwoordige tijd meervoud (pv tt mv)			
woordenboekvorm	wij-vorm	jullie-vorm	zij-vorm (mv)
worden	wij worden	jullie worden	zij worden

← Meer uitleg vind je bij woordpakket 1 in les 1.

De persoonsvorm tegenwoordige tijd enkelvoud: jij/je achter de persoonsvorm

Jij-vorm = ik-vorm + **t**: jij spring**t**.

Als jij/je achter de persoonsvorm tegenwoordige tijd staat, verdwijnt de **t**: spring jij?

jij/je voor pv tt
(ik-vorm + **t**)

Jij lig**t**.

Jij verbied**t**.

jij/je achter pv tt
(ik-vorm zonder t)

Lig jij?

Verbied jij?

Let op als er een woordgroep achter de persoonsvorm staat die met **je** begint.

Je kunt zo'n woordgroep vervangen door **hij** of **zij**. Dan blijft de **t** dus staan!

hij/zij voor pv tt
(ik-vorm + **t**)

Je broer voetbal**t**.

Je moeder braad**t** vlees.

hij/zij achter pv tt
(ik-vorm + **t**)

Voetbal**t** je broer?

Braad**t** je moeder vlees?

← Meer uitleg vind je bij woordpakket 5 in les 1.

De persoonsvorm verleden tijd van sterke werkwoorden

Sterke werkwoorden zijn eigenwijs! Die doen het heel anders. De persoonsvorm van sterke werkwoorden **verandert** in de verleden tijd van **klinker**.

ik kijk – ik/jij/hij/zij **keek** : wij/jullie/zij **keken**

Sterke werkwoorden: de klinker verandert in de verleden tijd!

klinker- verandering	in /a/ en /aa/	in /o/	in /oo/	in /ee/	in /ie/	in /oe/
woorden- boekvorm	eten	vechten	ruiken	kijken	slapen	dragen
verleden tijd	at – aten	vocht – vochten	rook – roken	keek – keken	sliep – sliepen	droeg – droegen

← Meer uitleg vind je bij woordpakket 9 in les 1.

De persoonsvorm verleden tijd van zwakke werkwoorden (herhaling)

Zwakke werkwoorden schrijf je in de verleden tijd als **ik-vorm** + **te(n)** of **de(n)**.

Soms kun je niet goed horen of er **te(n)** of **de(n)** achter de ik-vorm komt in de verleden tijd.

Gebruik dan als hulpmiddel 't **kofschip**.

1. Luister naar de woordenboekvorm in je hoofd. Welke klank hoor je voor /un/?

Dat is de laatste klank van de stam.

2. Is de laatste klank van de stam **t, k, f, s, p**, dus zit die medeklinker in 't **kofschip**?

Of is het een werkwoord met **ch** ('t kofschip) zoals lachen of juichen?

- Ja? Je schrijft **ik-vorm** + **te(n)**
- Nee? Je schrijft **ik-vorm** + **de(n)**

Eindigt de ik-vorm tegenwoordige tijd op **t** of **d**?

Dan is de verleden tijd dus met **dubbel t** en **dubbel d**!

woorden-boekvorm	laatste klank stam	wel in 't kofschip → ik-vorm + te(n)	niet in 't kofschip → ik-vorm + de(n)	ik-vorm + ten/den	vt enk	vt mv
.....						
lassen	/s/	X		las + te(n)	laste	lasten
pleiten	/t/	X		pleit + te(n)	pleitte	pleitten
spelen	/l/		X	speel + de(n)	speelde	speelden
wieden	/d/		X	wied + de(n)	wiedde	wiedden

woorden-boekvorm	werk-woord met ch	wel in 't kofschip	niet in 't kofschip	ik-vorm + ten/den	vt enk	vt mv
.....						
lunchen	/ch/	X		lunch + te(n)	lunchte	lunchten

← Meer uitleg vind je bij woordpakket 13 in les 1.

A stylized yellow lightning bolt with a black outline, pointing downwards and to the left. It is positioned on the right side of the slide, overlapping the blue and white background.

A stylized yellow lightning bolt graphic with a black outline, pointing downwards and to the left. It is positioned in the upper right corner of the page.

A stylized yellow lightning bolt graphic with a black outline, pointing downwards and to the left. It is positioned in the upper right corner of the page.